

Wolf en runderen verjagen mensen uit de natuur

27 februari 2025

Steeds vaker klagen wandelaars over afgesloten delen van natuurgebieden. Wateroverlast, verboden en over paden liggende gekapte bomen belemmeren steeds vaker het wandelplezier van natuurliefhebbers. Beschermde gebieden, parkeerverboden, wateroverlast, rustgebieden van dieren, steeds meer mensen moeten het met steeds minder natuur doen. En je als ergens mag wandelen is daar de wolf of vervaarlijk uitziend rund die de wandelaar afschrikt. Hoe 'rewilding' de mens de natuur uit jaagt.

Bang om de natuur in te gaan

“Het natuurgebied bij Leusden waar dinsdag een kind werd gebeten door een wolf tijdens een uitje van de bso, wordt deels afgesloten. De gemeente Leusden heeft een noodbevel afgekondigd. Ook blijft het advies om een groter gebied op het landgoed te mijden van kracht.” Dat schreef RTL-Nieuws medio 2024.

Sinds de herintroductie van de wolf in Nederland worden de ‘ontmoetingen’ tussen wolf en mens steeds talrijker. Dat is voorspelbaar want naarmate het aantal wolven en inwoners van Nederland toeneemt, neemt ook het aantal kansen op een ‘ontmoeting’ toe.

Volgens recente tellingen verblijven nu 11 wolvenroedels in Nederland. *“Het is opvallend dat het aantal roedels dit jaar (2024, red.) niet enorm is gestegen. Tussen 2019 en 2021 was er één wolvenroedel in Nederland. In 2022 was dit toegenomen tot vier en in 2023 tot negen. Met elf wolvenroedels in 2024 lijkt de eerdere stijging af te vlakken”*, [schrijft B12](#) die de tellingen bijhoudt.

Vooralsnog zijn de bossen nog niet leeg vanwege een algemene angst voor de wolf en de vervaarlijk uitziende runderen. Toch zijn er mensen, vooral met kleine kinderen, die met de recente ‘ontmoetingen’ en incidenten zich niet op hun gemak voelen met deze dieren.

Het is niet verrassend dat sommige mensen een achterliggende intentie vermoeden: de mens moet uit de natuur, de natuur moet weer ‘wild’ worden. Op X schreef iemand: *“De wolf hoort hier gewoon thuis, wij zijn te gast in zijn woongebied. Pas je aan. Koop een paar goede honden en de wolf blijft weg bij de schapen. Doen de herders al honderden jaren in Turkey, de Balkan, Spanje en Frankrijk. Dus niet zo zeuren.”*

Deze reactie is een van velen, een naïeve kijk verradend op ‘natuur’ in een van de dichtstbevolkte landen van de wereld. Vergelijkingen met grotere landen als Turkije of Spanje gaan mank omdat daar de natuurgebieden van veel grotere omvang zijn dan in Nederland en vaak amper bevolkt. Naast de 18 miljoen inwoners (en stijgende) komen nog eens bijna 50 miljoen toeristen naar Nederland ([CBS 2023](#)), verspreid over de belangrijkste trekkers als Amsterdam,

Zeeland en de Veluwe.

[Moeten we blij zijn met de wolf in Nederland?](#)

De eenvormige media doen hun best om de angst uit de hoofden van de Nederlanders te praten, daarmee bevestigend dat deze angst reëel is en bestaat.

Volgens een [artikel op de NOS](#) hoeven we geen angst te hebben. *“De allerlaatste keer dat de wolf in Europa een menselijk slachtoffer maakte, is meer dan **40 jaar geleden**”,* weet Trouwborst. *“**Dus** als je dat vergelijkt met slachtoffers door honden, of simpelweg door het verkeer, moet je concluderen dat de angst voor de wolf irrationeel is.”* De bewering klopt niet gezien de diverse meldingen van onaangename ontmoetingen met wolven, zie ook het in de inleiding aangehaalde artikel.

*“De wolf is **eigenlijk** niet gevaarlijk voor de mens”,* gaat het artikel verder. *“De zeldzame keren dat een wolf aanviel ging het om hondsdolle wolven (hondsdolheid komt in Nederland zelden voor), om wolven die waren aangeschoten en vervolgens werden benaderd, of om wolven die **gewend waren geraakt aan mensen.**”*

(accentuering red.)

Met een nog steeds snel groeiende bevolking en nog stijgend aantal roedels kan het niet anders dat de wolf aan de mens gaat wennen. Nu al wordt de wolf in bosrijke dorpen en buitenwijken van steden gesignaleerd. Ook de groeiende kans dat een wolf kruist met een gewone hond, betekent toename van het aantal ‘valse’ wolven, soorten die niet bang zijn voor de mens.

Rewilding Europa

Als een rondtrekkende wolf zich vestigt en een roedel vormt in een primair agrarisch gebied – bijvoorbeeld de Flevopolder – dan kan vanuit Brussel al snel de verplichting volgen om het leefgebied van die roedel aan te merken als Natura 2000-gebied voor de wolf. *„Ik denk dat maar heel weinig boeren dit beseffen”,* [waarschuwt natuurbeschermingsjurist Arie Trouwborst](#).

„In de Habitatrictlijn geldt dat de dynamiek van de betrokken soorten leidend is”, benadrukt de rechtsgeleerde. *„Daar waar de wolf zich vestigt, moet ie*

beschermd worden. En zeker als het tot voortplanting komt, kan al snel de verplichting volgen om het leefgebied van de roedel aan te merken als Natura 2000-gebied voor de wolf.”

Naast het zogenaamde stikstofprobleem, wordt de boer dus ook bedreigd door de wolf: als zijn schapen of kippen niet worden aangevallen, kan de aanwezigheid van wolven in zijn gebied ertoe leiden dat zijn bedrijf in een Natura 2000-gebied komt te liggen en dus ook aan extra regels moet voldoen.

Zelfs de landing van een zeearend in een bepaald gebied kan leiden tot afsluiting voor de mens. Zo gebeurde onlangs in de [Millingerwaard bij Nijmegen](#). Ook wordt het verkeer op de rivierdijk omgeleid. Reden, een zeearendenpaar in een oud bos in het uiterwaardengebied moet alle rust krijgen om zich te nestelen. *“We hebben verbodentoeegangsborden neergezet. Ook de visverenigingen zijn op de hoogte gesteld, zij kunnen niet vissen in de wateren in het gebied”,* aldus de boswachter. *“De roofvogels zijn honkvast. Als ze eenmaal ergens een nest hebben gebouwd keren ze daar steeds terug”,* voegt hij eraan toe. Dat betekent dat het gebied dus blijvend voor publiek gesloten blijft.

Op de Veluwe tussen de A50 en de Posbank was onlangs de signalering van een specht al een excuus om een gebied af te sluiten. Ook de Posbank zelf is in handen gevallen van dit denken. Het in de zomer afsluiten van autoverkeer lijkt weliswaar een juiste maatregel (rondtoerende motorclubs), maar dat buiten het seizoen ook alle parkeerplaatsen (behalve een bij een restaurant van Natuurmonumenten) zijn afgesloten, duidt op een doorgeschoten micro-rewilding.

De trend naar ‘verwilderen’ van de natuur en de natuurlijke omstandigheden is geen lokale aangelegenheid. ‘Rewilding’, vastgelegd in de Amerikaanse Wilderness Act uit 1964 impliceert een streven om de natuur meer de ruimte te geven en de mens zoveel mogelijk er uit weg te houden. In immens groot land als de VS is dat geen grote opgave.

“De filosofie van de moderne milieubeweging vormt een radicale breuk met het christelijke, westerse wereldbeeld, waarin de mens de rentmeester is van de aarde. In de nieuwe Wildernisreligie is de Natuur de nieuwe God en is de mens niet meer dan een van de miljoenen soorten”, schreef Rypke Zijlmaaker in [De Andere Krant](#). Waar in de VS de indianen moesten wijken voor het instellen van een natuurpark, zoals het Yosemite National Park, lijken in Europa vooral de

boeren het te moeten ontgelden.

Onder de slogan “Making Europa a wilder place” promoot [Rewilding Europe](#) sinds 2011 het ‘verwilderen’ van de Europese natuur. Het verwijderen van honderden rivierdammen, afsluiten van natuurgebieden, het uitzetten van wilde dieren zoals de wolf, moet Europa ‘wilder’ maken.

Je kunt hier gerust van een ideologie spreken, een fanatieke manier van handelen die tegen de logica van dichtbevolkte landen ingaat, landen met grote ruimteclaims voor energietransitie, woningbouw, infrastructuur en de duizenden distributie- en datacentra.

Dierenorganisaties streven naar [gelijke rechten van natuur, dier en mens](#). Zo werd een rechter in de VS gevraagd of orka’s in een waterpark geen slachtoffer waren van ‘slavernij’ of ‘vrijheidsberoving’. Nee, oordeelde de rechter. Mensenrechten zijn niet van toepassing op dieren. Ook lukte het in een andere zaak niet om auteursrechten af te dwingen voor [een selfie van de makaak Naruto](#). De zaak eindigde in 2017 in een schikking.

Heroriëntatie op natuur: eco-romantiek

In het licht van rewilding, de inkerving van de duiden, uitzetting van de wolf en de stikstofdiscussie wordt het tijd om het begrip natuur in de juiste context te herdefiniëren. Immers wat verstaan we onder ‘natuur’? Is het een natuurbeeld dat gekoppeld kan worden aan een jaartal, ‘zo was het in 1850’? Is het het proces waarbij de met rust gelaten natuur voortbrengt wat onder de gegeven omstandigheden passend is?

De eerste zienswijze is dat wat we nu meemaken: het streven naar een bepaald ideaalbeeld, meestal gekoppeld aan een bepaalde periode: ‘zo zag het er toen uit’. Het betekent een excessief najagen van vrijwel onhaalbare doelen, of te bereiken tegen een hoge maatschappelijke prijs. Zie het verjagen van boeren met stikstofregels of inzet van wolven.

En dus ook de nietsvermoedende wandelaar die in het weekend in dit overvolle land een gezond ommetje wil maken. De wandelaar die tevens belastingbetaler is en zijn geld besteedt aan het ontoegankelijk maken van zijn leefruimte, ten gunste van ‘het wilde Europa’.

In Nederland is er nooit natuur in de echte 'wilde' betekenis van het woord geweest. Het was ooit een waterrijke delta, zompig en eentonig. Ook de Veluwe werd ooit geplaagd door voortstuwend zand, dat later door aanleg van bossen werd ingetoomd. De veronderstelde biodiversiteit was toen tamelijk beperkt.

Tijd voor meer nuchterheid. De wolf hoort niet in deze aantal in een dichtbevolkt land. Als het een blijvende verschijning moet zijn, dan moet het net zoals herten en wilde zwijnen onder wildbeheer worden gebracht waarbij roedels te dicht bij bevolkingscentra zullen moeten worden verwijderd.

Natuur is in eerste aanleg dat wat ontstaat gegeven de lokale omstandigheden. Op arme gronden groeien andere planten dan op (stikstof) rijke gronden.

Voor dromerijen over het 'wilde Holland', wat er nooit was, is in dit deel van Europa geen plaats. Scandinavische landen en landen in Oost-Europa komen meer in aanmerking voor een 'wilde' kijk op natuur. Nederland is te klein, te vol.

Zolang het land steeds minder aantrekkelijk wordt door het plaatsen van windturbines en zeeën aan zonnepanelen, een andere dromerij over het redden van het klimaat, kan er gelijktijdig geen sprake zijn van een 'wilde natuur in Nederland'. De heersende 'eco-romantiek' moet een einde worden bereid.